

Žurnāls “Būvinženieris”, nr.61, 2018. gada aprīlis

- Pavasara numurā atskats uz Latvijas Būvinženieru savienības XXX kongresu un valdes vēlēšanām.
- “Visa pamatā ir sadarbība.” Tā uzskata būvniecības nozares fanātiķis, kurš šajā jomā darbojas jau vairāk nekā 20 gadu, Latvijas Būvniecības padomes priekšsēdētājs, būvinženieris, būveksperts, inženieru kompetences centra SIA “CMB” valdes priekšsēdētājs, Latvijas Būvinženieru savienības un biedrības “*Passive House Latvija*” valdes loceklis Artis Dzirkalis.
- Trīs gadu laikā, kopš būvniecības nozare «sadzīvo» ar jauno Būvniecības likumu (stājās spēkā 2014. gada nogalē), ir izgaismojušās vairākas nozīmīgas nepilnības, kas būtiski bremzē būvniecības sektora attīstību un mazina Latvijas spēju ieinteresēt investorus. “Jāsamazina būvprojektu skaņošanas laiks”, saka Latvijas Būvuzņēmēju partnerības vadītāja Baiba Fromane. Kā? Priekšlikumus lasiet žurnālā “Būvinženieris”.
- Valsts darba inspekcija 2017. gadā būvniecības uzņēmumos un objektos rīkojusi 2137 pārbaudes, kuru nolūks bijis neregistrētās nodarbinātības samazināšana, prevencija darba aizsardzībā, iesniegumu izskatīšana utt. Pārbaudēs konstatēti 1327 pārkāpumi darba aizsardzībā un 872 pārkāpumi darba tiesībās.
- Nodokļu ieņēmumi un parādi mazāki. Valsts ieņēmumu dienesta administrētie kopbudžeta ieņēmumi no būvniecības nozares nodokļu maksātājiem 2017. gadā bija 191,21 miljons eiro jeb par 9,7% mazāki nekā 2016. gadā.
- Skatei “*Gada labākā būve Latvijā 2017*” šogad divdesmit gadu jubileja. Un tieši šajā – Latvijas simtgades – gadā vērtēšanai tika pieteikts teju tikpat daudz būvju, cik pirms gandrīz desmit gadiem, kad būvēja ļoti daudz un ar vērienu.
- Gada labāko būvju skatē viens no izcilākajiem objektiem ir VEF ražošanas korpusa 1. kārtā, kas pieteikta pārbūvju nominācijā, un fasādes, kas tika vērtētas restaurācijas nominācijā. Celtne, kas vairākām paaudzēm bijusi aktīvas un nozīmīgas ražošanas simbols, pārcietusi ne vien aizmirstību pēc rūpniecības flagmaņa VEF izjukšanas, bet arī ugunsgrēku 80. gadu beigās. Objektā strādājušie nozares pārstāvji apliecina, ka šis bija vienlaikus profesionāli sarežģīts un vēsturiski nozīmīgs projekts, par kura labo rezultātu ir īpašs gandarījums.
- Pagājušā gada nogalē tika pabeigta Siguldas lietus kanalizācijas sistēmas pārbūves 1. kārtā, kur projekta ietvaros pirmo reizi Latvijā cauruļvada izbūvē izmantota horizontāli virzīta urbšanas metode pie aptuveni 80 metru lielas augstumu starpības. Tā ir otra lielākā augstumu starpība Eiropā, kur izmantota šī metode.
- Jaunā biroja ēka *Katrīnas osta* izceļas ar augstu būvniecības kvalitāti un gada labāko būvju skatē pieteikta publisko jaunbūvju nominācijā. Biznesa centrs *Katrīnas osta* ir A klases biroju ēka, maksimāli ergonomiska un funkcionāla. Eksploatācija jau pierādījusi, ka bija vērts ieguldīt naudu, laiku, enerģiju un būvnieku prasmi, lai izveidotu objektu, kas uzstāda augstu kvalitātes līmeni un tuvējai apkāimei.

- Būvju konstrukciju risinājumus skatē “Gada labākā būve Latvijā 2017” var vērtēt, galvenokārt izskatot iesniegtos materiālus: rasējumus, aprēķina atskaites un veiktās izpētes. Tieši tā Latvijas Būvkonstrukciju projektētāju asociācijas, Latvijas Ģeotehniķu savienības, Latvijas Būvinženieru savienības un Latvijas Būvnieku asociācijas pārstāvji izskatīja skatei “*Gada labākā būve Latvijā 2017*” iesniegtos materiālus. Tāpēc “*Būvinženieris*” aicināja šo biedrību pārstāvjus, žūrijas locekļus Normundu Tirānu, Kasparu Kurtišu, Kasparu Bondaru un žūrijas priekšsēdētāju Normundu Grinbergu dalīties savos iespaidos par būvkonstrukciju risinājumu līmeni šogad.
- Būvindustrijas lielās balvas laureātu, titula “Gada jaunais arhitekts” īpašnieku Arnitas Melzobas un Kārļa Melzoba izveidotajā komandā apvienotas zināšanas, kas iegūtas, studējot arhitektūru Rīgas Tehniskajā universitātē, Milānas Politehniskajā institūtā, Tronheimas Zinātņu un tehnoloģiju augstskolā un Oslo Arhitektūras un dizaina skolā, kā arī praktiskā pieredze, kas sešos gados uzkrāta, strādājot Latvijas vadošajos arhitektu birojos.
- Sarunā ar Būvindustrijas lielās balvas par mūža ieguldījumu laureātu Indriķi Teivānu ik pēc brīža ieskanējās šie vienkāršie un dziļie vārdi: “Būvniekam ir jādomā”. Tieši tāpēc par daudziem, kas savulaik strādājuši ar leģendāro būvnieku, saka: “Viņš izgājis Teivāna skolu”.
- Koka karkasa ēkas arvien noteiktāk ieņem tām pienākošos vietu dzīvojamo, ražošanas un sabiedrisko ēku būvniecībā. Piemērots materiāls to būvniecībā ir arī fibrolīts.
- Vēsturiskie koka elementi ir gan amatniecības mantojums, gan arī sava laika meistaru prasmju apliecinājums. Tāpēc, ja ēkai ir veci koka logi, durvis, koka apdare vai citi dekoratīvie elementi, tos ir vērts saglabāt un atjaunot. Galu galā – šodien ne tikai Latvijā, bet arī visā pasaulē arvien augstāk tiek vērtēta tieši koka arhitektūra.
- Žurnāls “Būvinženieris” piedāvā pārskatu par zaļajām sertifikācijas sistēmām, kas attiecināmas uz būvniecību. Sertifikātu jūrā var noslīkt, ja holistiskajām būvniecības sertifikācijas sistēmām, kāds ir, piemēram, *BREEAM*, pieskaita klāt plaša spektra materiālu un produktu sertifikācijas sistēmas, kā *Blue Angel*, kas vērtē gan krāsas, gan elektroslēdzus, un atsevišķa materiāla / procesa sertifikācijas sistēmas kā *FSC* koka un tā produktu sertifikāts. Pēc internetvietnes *Building Green* datiem, pasaulē ir aptuveni 600 dažādu zaļo sertifikācijas sistēmu, kas ir tiešāk vai mazāk tieši attiecināmas uz būvēm.
- Žurnāla *Būvinženieris* iepriekšējā numurā tika apskatīta BIM (būvju informācijas modelēšana) no vispārīga teorētiska skatpunkta, izpētot tās informācijas dimensijas un identificējot iespējamus ieguvumus un tehnoloģisko specifiku. Tika pieminēta būtiska būvniecības informācijas integrācijas tendence, kas atrodas jau tuvāk citai BIM nozīmei – būvju informācijas vadība (*Building Information Management*). Ņemot vērā vispārīgu, bet būtisku secinājumu, ka BIM procesu aktīva izmantošana potenciāli var celt būvniecības nozares produktivitāti, ir vērts pievērst uzmanību, kādas iniciatīvas un tendences attiecībā uz to patlaban valda Latvijā.
- Mūsdienīga koka ēka visbiežāk tiek būvēta no koka karkasa konstrukcijas paneļiem. Koka karkasa ēka būtībā ir ļoti līdzīga vēsturiskajai stāvbūvei un tās konstrukcijas principiem, bet galvenā atšķirība no vecajām ēkām ir tā, ka mūsdienās šīs ēkas ražo

rūpnīcā. No ražotnes gatavos koka karkasa paneļus nogādā būvlaukumā, kur tos samontē, un dažkārt māja ir gatava pat dažās dienās.

- Hamburgas jaunais vizuālais simbols – Elbas filharmonijas (*Elbphilharmonie*) koncertzāle, kuru cēla ar mērķi papildināt pasaules izcilāko mūzikas atskaņošanas telpu pirmo desmitnieku, netapa gludi. Par gadsimta būvi dēvētā ēka ir veca ķieģeļu noliktava, kam uzlikta stiklota tērauda jaunā konstrukcija. Tā paceļas 110 metru virs Hamburgas ostas, apvienojot koncertzāli, sabiedrībai pieejamu telpu ar krāšņu skatu uz pilsētu un akvatoriju, kā arī viesnīcu un dzīvojamos apartamentus. Celtne tapusi desmit gadu, arvien pārveidojot un uzlabojot projektu, pārvarot grūtības un skandālus.
- Mājokļa un biroja pārvaldīšanai tirgū pieejamas dažādas viedās mājas sistēmas, un viena no tām ir automatizācijas sistēma *Guadrā māja*, kas darbojas grupas *Draugiem* birojā un vēl vairākos tūkstošos māju, biroju un dzīvokļu Latvijā un citās Eiropas valstīs. Viedās mājas sistēma palīdz taupīgāk un ērtāk apsaimniekot telpas, nodrošinot vajadzīgo komfortu. Tā ikdienā palīdz uzturēt vēlamo siltumu un svaigu gaisu telpās, attālināti regulēt apkuri, nodrošināt piemērotu klimatu, birojā pārbaudīt, vai ir brīvas vajadzīgās koplietošanas telpas. *Guadrās mājas* automatizācijas sistēma ļauj ietaupīt līdz 40% izdevumu par mājokļa vai biroja apsildi apkures sezonā un nodrošināt vienmērīgu siltumu visās istabās, gaisa temperatūru telpās kontrolējot ar mobilās aplikācijas palīdzību viedtālrunī.
- Zeme–gaiss siltummaiņi ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēmās pašlaik ir ļoti aktuāli. Kas par to liecina? Šī ir jauna alternatīva Latvijas būvniecības tradīcijās. Pēdējos gados tā izmantota liela mēroga būvobjektos un topošos projektos Latvijā (dzīvojamo ēku kompleksi, baseini, biroju ēkas, koncertzāles). Šai alternatīvai izdevies iegūt valsts mēroga atziņību par energoefektivitāti. Energoefektivitātes noteikšanai nepieciešami konkrēti veiktspējas dati, kuri par šo sistēmu nav atrodamī Latvijā inženieru sabiedrībai pieejamos literatūras avotos. Tāpēc žurnāls piedāvā jauna speciālista pētījumu. Alvis Eppers izvēlējās noteikt zeme–gaiss siltummaiņa (ZGSM) kā ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēmas sastāvdaļas rentabilitāti Latvijas klimatiskajos apstākļos.
- Mūsu ikdienas dzīve nav iedomājama bez naftas produktiem. Visbiežāk ar tiem asociējam degvielu, ko izmanto mūsu automašīnu iekšdedzes dzinēji, taču arī motoreļļas un smērvielas ir tapušas uz naftas bāzes. Tieši degviela un smērvielas visbiežāk nonāk apkārtējā vidē kopā ar notekūdeņiem. Neskatoties uz nosacīti nelieliem daudzumiem, tie tomēr var nodarīt kaitējumu, piesārņojot grunti un gruntsūdeņus. Tieši tāpēc šo vielu savākšanai tiek pievērsta liela uzmanība. Tie nonāk arī kanalizācijas sistēmās. Šoreiz stāstām par naftas atdalītājiem.

Žurnālu 2018.gadam varat abonēt www.buvinzenieriem.lv vai Latvijas pasta nodaļās .
Kā arī žurnālu varat iegādāties Preses servisa tirdzniecības vietās visā Latvijā.